

Данас се навршава две године како је Хрватска ушла у Европску унију. Био сам, пре две године, сведок тог догађаја. Гласила су била крцата прилозима о наступајућем историјском тренутку, о самом том тренутку и коментарима који су уследили кад је све прошло. Колико год се о томе трубило, чинило се да се већина обичног света понашала као да се њих то не тиче. Као да гледају филм у којем не учествују. Осећао се умор, осећала се засићеност од дотадашњих нада и разочарања.

Најпре су им се изјаловила митска очекивања од стицања независности, јер су одмах почели економски и социјални проблеми. Онда су настала очекивања од „домовинског рата“, али је у другом делу деведесетих дошло до поразних разоткривања афера у приватизацији. Потом се (узалуд) много очекивало од промене власти 2000. Најава уласка у ЕУ је извесно време изазивала усхићење, али се балон током дугих година преговора издувао. Једни су окретали главу од ЕУ због захтева за сарадњу из Хага, друге је онеспокојавало то што су видели како се живи у новим земљама чланицама ЕУ. А и ЕУ је и тада била у кризи, оптерећена политиком штедње.

Паскал Брукнер, један од најутицајнијих и најнаграђиванијих француских филозофа, романописаца и есејиста, познат и по великој подршци Хрватској, „осведочени пријатељ Хрватске“, одликован од Фрање Туђмана, честитавши им тада, додао је да Хрватска улази у Европу у тренутку када је кров те исте заједнице пробијен, зидови се урушавају, а становници желе да оду. „Улазите у Европу у тренутку када је она у расулу. То је као да улазите у брак са супругом која је једном ногом у гробу.“

Кад поменух гроб, сетих се да је тада, трећег дана по уласку Хрватске у ЕУ, у 106. години умро Андрија Прлић, најстарији Хрват. Надживео је пет држава (Аустроугарску, стару Југославију, НДХ, СФРЈ и садашњу Хрватску), али га је ЕУ сахранила, злобно су коментарисали противници приступања ЕУ, о којој је Андрија, сведочили су његови потомци, имао мишљење: „Не верујем ја никоме, тек ћете видети како ће вам бити!“

Тог јула су на међународном бијеналу у Грацу Александар Николић и Мишел Каливода изложили скулптуру „Европско држављанство”, која је приказивала Ангелу Меркел како обавља велику нужду, док мушкарац лежи испод ње и придржава јој стражњицу. Немци су били огорчени.

Данас, две године касније, за други рођендан, Немачка широм отвара врата за све раднике из ове земље. Радне дозволе им више нису потребне. То је добро за грађане, али не и за државу, воле политичари овде да кажу. Држава остаје без десетина хиљада младих школованих људи, али и запослених незадовољних платама и немогућношћу да планирају будућност.

Последње две године посао је у Хрватској изгубило 80.000, а око 200.000 људи, процењује се, отићи ће да га тражи по свету. Огромна навала је на школе за учење страних језика. Тренутно влада помама за немачким. Читам да се Славонија готово испразнила.

Независни скупштински посланик Дамир Кајин упозорио је минуле среде у Сабору да је Хрватска од уласка у ЕУ па до краја 2014. уплатила 29,6 милиона евра више него што јој се вратило. Уплатили смо, каже, више, а враћа нам се наш новац. Упозорио је и на одлазак младих из Хрватске. „За две године отишло их је преко 50.000, а према подацима бечког института, чак 115.000 људи се спрема да напусти ове просторе”, казао је.

Хрватска пољопривреда засад је осетила само негативне последице приступања ЕУ. Тако је од 2012. до 2014. у сектору пољопривреде изгубљено девет хиљада радних места, а просечна нето плата је пала пала на 77 одсто просека.

Хрватска је на дну лествице по коришћењу ЕУ фондова. Европска комисија је јасно дала до знања да зна да ће Хрватска до године остати без великог дела новца јер нису уговорени пројекти. Губитак новца прети и у 2017. Потпредседник владе задужен за ЕУ фондове Бранко Грчић брани владу говорећи како „они који критикују учинковитост Хрватске у коришћењу новца ЕУ заправо не разумеју систем”. „Прва година (2014) служи за уговарање, предлагање оперативних програма и партнерског споразума и то је Хрватска одрадила међу првима. Следи друга година (2015), када се уговарају средства”, казао је Грчић на конференцији „Две године у ЕУ” одржаној половином јуна у Загребу.

Они који бране ЕУ тврде да позитивних промена ипак има. Примера ради, у продавницама су храна и већина робе широке потрошње јефтиније. Ниже су цене струје јер на тржишту постоји конкуренција дистрибутера. Јефтиније су и телефонске услуге, посебно разговори с другим земљама ЕУ. Либерализовано тржиште осигурања донело је и ниже цене обавезног ауто-осигурања. Грађани и роба лакше прелазе границе земаља ЕУ, што је привреди омогућило да повећа извоз (за 0,5 одсто). Млади могу лакше да путују и да студирају у другим земљама Европе, а понегде и бесплатно.

Све је то лепо, али као да се нико не радује. Као да она апатија која је постојала пре уласка у ЕУ још траје. И просечна плата је повећана за 200 куна, али то се осећа само у статистици.

У урбанизованом насељу Нова Цесарица (Карлобаг), где су виле с апартманима за издавање, на самом улазу са Јадранске магистрале, до уласка у ЕУ била су два сада затворена објекта. С леве стране кафана „Рај“, коју је држала Словенка Јана, с десне киоск у којем се могло купити најосновније: хлеб, млеко, цигарете, новине, поврће...

Немци, који су овде готово стопостотни закупци апартмана, сада из Немачке довозе све – и воду. Не купују ништа.

Закатанчени киоск и затворена врата „Раја“, засад, као да су симбол, метафора промена.

(Политика)